

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

RAPPORT TILL REGERINGEN

Kartläggning och analys av behov av insatser för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld

Informations- och Utvecklingsenheten 2004-02-16

Kartläggning och analys av behov av insatser för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k hedersrelaterat våld

1. Resultat av kartläggningen

▪ Metod - en bred kartläggning

Kartläggningen har skett genom en enkätundersökning med en bred urvalsgrupp. Dels för att om möjligt få ett så rättvisande resultat som möjligt, dels eftersom vi velat se i vilken utsträckning de utsatta flickorna och unga kvinnorna vänder sig till olika instanser och verksamheter.

De enkäter som skickats ut utgår från samma grundmall men kan i vissa frågor skilja sig åt eftersom de har anpassats till olika verksamheter. (Se bilaga – enkät till Socialtjänsten). Vi har utgått från den enkät som användes i Västra Götalands län vid deras undersökning år 2002 av behovet av insatser för flickor i Patrialkala familjer och som skickades ut till socialtjänst och skola. Avsikten med att utgå från denna enkät var att få ett svarsmaterial som kunde vara jämförbart med Västra Götalands tidigare svar samt övriga stödläns svar. Detta för att underlätta den slutliga sammanställningen. Vi har efterhand sett att enkäterna med fördel kunnat disponeras och läggas upp annorlunda. Enkäten är både kvantitativ och kvalitativ i sin karaktär.

Vi valde att kontakta och skicka ut en enkät till följande enheter/verksamheter i Östergötland (antal inkomna svar av antal utskick):

- Socialförvaltningar (14 av 14)
- Skolornas elevvård (51 av 78)
- Skolöverläkare (3 av 3)
- Ungdomsmottagningar/ Privata mottagningar (11 av 15)
- Vårdcentraler och flyktingmedicin (35 av 46)
- Kvinno- och tjejjourer (5 av 6)

Totalt har 119 av 162 utskickade enkäter besvarats. Svar har inkommit från flera verksamheter inom varje kommun.

Enkäterna har skickats ut i två omgångar – dels ett första utskick och sedan ytterligare ett med en påminnelse till de som ej svarat på det första utskicket. I Linköping har elevvården valt att hantera enkäterna på ett annat sätt än andra kommuner. Skolöverläkaren har själv, med hänvisning till sekretessen, tagit på sig att personligen gå ut till alla skolsköterskor på skolorna i kommunen (kommunala och privata) för att besvara enkätens frågor. Vad vi därmed har fått är en sammanställning av alla skolor i Linköping istället för svar från varje enskild skola. Det är svårt att säga i vilken utsträckning denna avvikelse i metod har påverkat den totala sammanställningen av inkomna svar i länet.

Förutom enkätundersökningen har möten hållits med kvinnojourerna i Östergötland samt enskilda individer som på olika sätt – genom sin yrkesroll

eller som privatperson – engagerat sig i frågan om hedersrelaterat våld och/eller arbetat med att hjälpa och stödja utsatta flickor och kvinnor som lever med denna problematik.

Möten har även hållits med socialförvaltningarna i Linköping, Norrköping och Motala samt utförarenheten Råd och Stöd i Linköping i samband med presentation och utdelning av enkäten.

▪ **Sammanfattande resultat**

Här anges det totala antal flickor/unga kvinnor som samtliga verksamheter uppgett kontakt med och som de anser varit utsatta för hedersrelaterat förtryck. Resultatet baseras på enkätsvaren samt samtal med Sensus Studieförbund och Rikskriminalpolisen.

Resultatet visar att under år **2001-2003** har sammantaget **284 flickor/unga kvinnor upp till 25 år** varit i kontakt med berörda verksamheter.¹

Resultatet visar att enbart under år **2003** har sammantaget **135 flickor/unga kvinnor upp till 25 år** varit i kontakt med berörda verksamheter.²

Resultat uppdelat efter flickornas/kvinnornas ålder, det år då kontakt togs (samt verksamhet):

Under år **2001-2003** har totalt **202** flickor/unga kvinnor **under 20 år** varit i kontakt med socialtjänst, elevvård, kvinnojourer, vårdcentraler, flyktingmedicin, ungdomsmottagningar och privata sex- och samlevnadsmottagningar.

Under år **2001-2003** har totalt **53** unga kvinnor **20-25 år** varit i kontakt med socialtjänst, elevvård, kvinnojourer, vårdcentraler, flyktingmedicin, ungdomsmottagningar och privata sex- och samlevnadsmottagningar.

Under år **2003** har totalt **84** flickor/unga kvinnor **under 20 år** varit i kontakt med socialtjänst, elevvård, kvinnojourer, vårdcentraler, flyktingmedicin, ungdomsmottagningar och privata sex- och samlevnadsmottagningar.

Under år **2003** har totalt **22** unga kvinnor **20-25 år** kontakt med socialtjänst, elevvård, kvinnojourer, vårdcentraler, flyktingmedicin, ungdomsmottagningar och privata sex- och samlevnadsmottagningar.

Utöver detta har en privat mottagning för sex- och samlevnad, som arbetar mycket med information om sex- och samlevnad på skolor och för invandrare, rapporterat att den under 2001-2003 kommit i kontakt med **totalt 150 unga**

---

¹ Sammanställning av resultat från enkätsvar från socialtjänst, elevvård, kvinnojourer, vårdcentraler, flyktingmedicin, ungdomsmottagningar och privata sex- och samlevnadsmottagningar samt enligt uppgifter från samtal med Sensus Studieförbund och Rikskriminalpolisen.

² Se fotnot 1

kvinnor under 20 år (varav 50 st under år 2003) som varit utsatta för hedersrelaterat förtryck. (Dessa är ej inräknade i det sammantagna resultatet)

Enligt kontakt med bl a Sensus Studieförbund i Norrköping vet vi att det idag **(2003)** finns ett **20-tal unga flickor/kvinnor** med denna problematik som behöver aktivt stöd och hjälp i Norrköpingsområdet. Dessa har inte varit i kontakt vare sig med skolhälsovård eller socialförvaltning. (Av dessa har 10 varit under 20 år och 10 av kvinnorna varit 20-25 år)

Enligt kontakt med Rikskriminalpolisen vet vi att **9 flickor/unga kvinnor under 25 år från Östergötland** vänt sig till dem under **2003** för att få hjälp. (Av dessa har 4 varit under 20 år och 5 av kvinnorna varit 20-25 år.)

Uppskattningsvis har 13 flickor/unga kvinnor varit i behov av skydd under 2003. Förmodligen är det fler än vad som uppskattats.

Vi kan i övrigt inte uppskatta mörkertalet – annat än att det troligen är mycket stort. Vi kan däremot se att många flickor och unga kvinnor inte i första hand vänder sig till myndigheter eller institutioner utan finner andra vägar för att få hjälp.

Dubbelnoteringar i vårt material förekommer troligtvis. En del flickor kan ha varit i kontakt med flera verksamheter samtidigt, t ex både skola och socialtjänst, och därför finnas registrerade på flera ställen i vårt svarsmaterial. För att försöka uppskatta dubbelnoteringar har svarsmaterialet genomgått på kommunnivå. Därmed har vi försökt räkna fram de fall där någon flicka haft samtidig kontakt med t ex både socialtjänst och skola i sin kommun. Vi beräknar att kanske kan dubbelnoteringar förekomma genomgående i genomsnitt med ca 15-20%.

Slutligen kan vi ana oss till att det antal flickor/ unga kvinnor vi presenterar i kartläggningen förmodligen enbart är toppen av ett isberg och samtidigt som det finns dubbla fall i materialet så finns även många som ännu inte kommit så långt som till en anmälan.

En svårighet som har förelegat under hela undersökningen, är att olika informanter kan ha olika uppfattningar om vad hedersrelaterat förtryck är och var de drar gränsen för vad som är ett förtryck. Det visar att det är en svårdefinierad problematik. Vi har inte heller entydigt i enkäten definierat hedersrelaterat förtryck.

Fördelning av kontakt med antal flickor/unga kvinnor under 20 år som uppgivits vara utsatta för hedersrelaterat förtryck, efter verksamhet:

- **77 flickor/unga kvinnor** har under år 2001-2003 (**varav 32 under år 2003**) haft kontakt med Elevvården i Östergötland³
- **40 flickor/unga kvinnor** har under år 2001-2003 (**varav 19 under år 2003**) haft kontakt med Socialtjänsten i Östergötland.

Socialtjänsten har uppgivit att kontakter med flickor/ unga kvinnor (här redovisas upp till 25 år) utsatta för hedersrelaterat förtryck under 2001-2003 har resulterat i:

**24 Utredningar enligt socialtjänslagen
(Varav 13 under år 2003)**

**6 Omedelbart omhändertagande enligt LVU
(Varav 3 under år 2003)**

**7 Ansökan om vård enligt LVU
(Varav 2 under år 2003)**

Insatser förutom vård eller omhändertagande enligt LVU:
familjehemsplacering, stödboende/ kvinnorjour,
institutionsplacering, ekonomiskt bistånd, placering, gömda,
familjepedagoginsats

I de fall en förstahandsbedömning Ej resulterat i utredning har:
Flickorna backat på sina uppgifter, de har fått hjälp från annat håll (frivilligorganisationer), flickorna har försvunnit

- **27 flickor/unga kvinnor** har under år 2001-2003 (**varav 12 under år 2003**) haft kontakt med Kvinnojurer i Östergötland
- **14 flickor/unga kvinnor** har under år 2001-2003 (**varav 5 under år 2003**) haft kontakt med Vårdcentraler och Flyktingmedicin i Östergötland
- **43 flickor/unga kvinnor** har under år 2001-2003 (**varav 16 unga kvinnor år 2003**) haft kontakt med Ungdomsmottagningar och privata sex-/samlevnadsmottagningar i Östergötland

---

³ Elevvårdsteam på högstadium och gymnasium; kuratorer, skolsköterskor

Utöver detta har en privat mottagning för sex och samlevnad rapporterat att den under år 2001-2003 kommit i kontakt med totalt 150 unga kvinnor under 20 år (varav 50 under år 2003) som varit utsatta för hedersrelaterat förtryck.

Fördelning av kontakt med antal flickor/unga kvinnor under 20 år samt 20-25 år som uppgivits vara utsatta för hedersrelaterat förtryck, efter geografisk uppdelning:

▪ **Norrköping**

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 91** antal flickor/unga kvinnor **under 20 år (varav 34 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Norrköping.

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 10** antal unga kvinnor **20-25 år (varav 8 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Norrköping.

▪ **Linköping**

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 69** antal flickor/unga kvinnor **under 20 år (varav 35 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Linköping.

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 33** antal unga kvinnor **20-25 år (varav 8 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Linköping.

▪ **Motala**

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 31** antal flickor/unga kvinnor **under 20 år (varav 12 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Motala.

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 7** antal unga kvinnor **20-25 år (varav 4 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Motala.

▪ **Resterande kommuner i länet**

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 11** unga kvinnor flickor/unga 20 år **(varav 3 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Resterande kommuner i länet.

Under år 2001-2003 kan vi uppskatta att **totalt 3** antal unga kvinnor **20-25 år (varav 2 under år 2003)** varit i kontakt med ovan givna verksamheter i Resterande kommuner i länet.

**203. Vad har man i övrigt gjort på Länsstyrelsen Östergötland inom området utsatta flickor/ unga kvinnor?
Arbetsorganisation, styrning och tidsplan
Hur arbetet har bedrivits under tiden 2002—15 februari 2004**

▪ **Uppstart - seminariedag 22 november 2002**

Länsstyrelsen Östergötland genomförde redan under hösten 2002 tillsammans med Landstinget Östergötland (och med visst ekonomiskt stöd från Växtkraft Mål 3) en gemensam större utbildningsdag som riktade sig till personal inom socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård samt åklagare och polis. Syftet med utbildningen var att ge en grundläggande kunskapsbas som kan leda vidare till förslag på åtgärder och arbetsmetoder. Utbildningsdagen blev mycket uppskattad och besöktes av närmare 400 personer. Vi kunde samtidigt konstatera att det finns ett stort uppdämt behov av ytterligare kunskap om dessa svåra frågor hos många yrkeskategorier.

Utbildning till många och särskild utbildning till några särskilt utvalda från länet – en idé som föddes redan på detta tidiga skede i arbetet. Det behov som framkom denna dag är även en stor bidragande orsak till att vi valt att redan i ett tidigt skede – och parallellt med kartläggningen – initierat arbetet med att bygga upp en Resursgrupp och att påbörja en fördjupad utbildningsinsats för denna grupp

(Bilaga – program för dagen)

▪ **Styrgruppen för Projekt Utsatta flickor/ unga kvinnor – start augusti 2003**

En bred styrgrupp med representanter från Länsstyrelsen Östergötland och Landstinget i Östergötland bildades direkt efter det att Länsstyrelsen fick uppdraget från regeringen. Denna har fungerat som en gemensam ledning av Projekt Utsatta flickor/ unga kvinnor i Östergötland. Styrgruppen har samlats ca 1 ggr/månad.

En viktig arbetsuppgift för styrgruppen har varit att aktivt följa och att ta bort hinder på vägen i arbetet med kartläggningen.

Styrgruppen har också arbetat aktivt mellan dessa möten för att via sina olika professionella nätverk och genom att kontakta chefer för olika verksamheter i länet rekrytera personer till Resursgruppen.

(Minnesanteckningar bifogas)

Catharina Alpkvist, jämställdhetsexpert, länsstyrelsen, ordf.

Alma Basic, integrationshandläggare, länsstyrelsen

Anders Ehinger, handläggare Landstinget

Per Karlsson, socialkonsulent, Länsstyrelsen

Bo Silén, socialdirektör, länsstyrelsen

Jennie Högström, projektanställd och sekreterare och föredragande i gruppen

▪ **Projektanställd handläggare/projektledare**

En handläggare med särskilt ansvar för arbetet med kartläggning, analys, rapporten samt framtagande av utbildningsplan för den inrättade Resursgruppen

i Östergötland anställdes på 60% i september 2003. Jämställdhetsexperten har därutöver under motsvarande tid arbetat 20 % av sin arbetstid med uppgiften.

▪ **Mål 3 ansökan**

Länsstyrelsen Östergötland ansökte av Växtkraft Mål 3 i augusti 2003 om EU-medel för att kompetensutveckla tjänstemän inom skola och socialtjänst inom området Hedersrelaterat våld. Ansökan bifölls.

▪ **Resursgrupp**

Länsstyrelsen Östergötland har under hösten 2003 initierat ett arbete som handlar om att bygga ett nätverk av handläggare (totalt 11 personer) bestående av kuratorer, skolsköterskor, primärvårdspersonal, socialtjänsthandläggare, förskolelärare och polis från hela länet. Dessa skall få en gemensam och specifik utbildningsinsats på totalt 5 dagar med ett avslutande studiebesök i någon av de tre storstadslänen för att få ytterligare kunskap också om skyddat boende. Resursgruppen kommer att få denna utbildning på arbetstid – bekostad av den egna arbetsgivaren. Det är också viktigt att understryka att det därutöver finns en mycket positiv inställning hos ledningen i kommuner och landsting i det fortsatta engagemanget för dessa tjänstemän.

Resursgruppen skall i sin tur lokalt föra vidare sina nyvunna kunskaper inom området till ett än större antal kollegor. Resursgruppen kommer således både att agera som ett eget nätverk, som kunskapsbärare och som utbildare. Man skall också vara handledare och personligt stöd för andra i denna nya och svåra fråga som ju både innehåller krav på ett stort behov av kulturkompetens samt gedigen kunskap både om jämställdhet och om demokratiska rättigheter.

Men en förhoppning är också att Resursgruppen skall arbeta fram modeller och metoder i länet som innebär både en självhjälp för tjänstemän i akuta situationer och ett stöd i det mera vardagliga och längre perspektivet.

Totalt har vi målet att i Östergötland med hjälp av Resursgruppens stöd skall kunna ge en gedigen höjd kompetens för minst 100 personer, däribland ett antal nyckelpersoner. Vi bygger in kontinuitet och djup i denna satsning eftersom vi arbetar med personer som på olika sätt i sitt yrke också framöver kommer att arbeta med frågan. Vi vill också skapa nya nätverk som korsar våra ganska stelbenta organisatoriska ”gräns-sättningar” såsom skola – polis, skola – socialförvaltning, distriktsvård /ungdomsvård – polis etc.

Kartläggningen har visat att dessa gränsöverskridande möten är mycket viktiga – särskilt i denna fråga. Det är ytterst viktigt att handla ”rätt” och att olika myndigheter och verksamheter samverkar för flickans bästa. ”Rätt” är inte alltid det som varit ”rätt” tidigare. Många tjänstemän har uppgivit en enorm ensamhet när de som ensam kurator eller skolsköterska vänder sig till t e x socialtjänsten i sin kommun för att få hjälp i denna fråga. Bemötandet från alla myndighetspersoner som flickan på olika sätt direkt och indirekt möter är mycket viktigt och vi behöver öka medvetenheten om nya möjligheter att arbeta inom och mellan myndigheter och andra verksamheter.

Vi vill på olika sätt och med hjälp av olika utbildningsinsatser förmedla kunskap och trygg förvisning på tjänstemannanivå i länet om att socialtjänstlagen är en lag som i sig öppnar möjligheter. Det handlar om att man alltid skall ta in barnperspektivet – m.a.o utgå från flickans behov. Lagen skall användas professionellt i aktiv handling som stöd för ett agerande som bygger på ny kunskap och inlevelseförmåga!

Vi vill också med hjälp av mera kunskap och nya nätverk ge tjänstemän med olika funktioner nya kartor att arbeta efter – då landskapet för många är nytt och svårbestämt.

Resursgrupp för Utsatta flickor/ unga kvinnor i Östergötland

Gerd Agu, Behandlingssekreterare, Socialtjänsten i Mjölby
Mona Ahlberg, Verksamhetschef, UM i Linköping
Yvonne Blid, Socialsekreterare, Socialtjänsten Norrköping
Pia Enderby, Psykolog, BUP-Elefanten Linköping
Katarina Haeggström, Skolsköterska, Skolhälsovården Norrköping
Kristina Ingå, Förskollärare, Norrköping
Yvonne Jacobsson, Socialsekreterare, Socialtjänsten Linköping
Ulla-Stina Pettersson, Sjuksköterska, Flyktingmedicin Norrköping
Gun Snödahl, Kriminalinspektör, Polismyndigheten i Östergötland
Kjell Soldan, Skolpsykolog, Skolhälsovården Motala
Ingela Urdell, Socialsekreterare, Råd & Stöd Linköping
Shohreh Valikhani, Skolsköterska 7-9, Skolhälsovården Linköping

Styrgrupp och Referensgrupp har hittills haft 2 gemensamma träffar inför utbildningsstart i februari 2004.

▪ **Mediemedverkan**

- Pressmeddelande den 22 nov 2002 (bilaga)
- Artikel i Östgöta Correspondenten 26 nov 2002 (bilaga)
- Debattartikel i Norrköpings Tidningar i oktober 2003 (bilaga)
- Krönika Kvinnojouren Ellinor/Linköping februari 2004 (bilaga)
- Artikel i Östgöta Correspondenten i januari 2004 (bilaga)

▪ **Tidplan för arbetet 2002 - februari 2004**

- Länskonferens Utsatta flickor/ unga kvinnor 2002
- styrgrupp initierar sitt arbete sept 2003
- projekthandläggare rekryteras
- kartläggning av behov i länet
- analys av fortsatta akuta behov
- rekrytering av Resursgrupp/Regionalt HandledarNätverk
- arbeta fram utbildningsplan till Resursgrupp för Utsatta Flickor/ unga kvinnor i Östergötland
- möten styrgrupp och resursgrupp
- rapport till regeringen feburari 2004

1. Framtida åtgärder i länet samt resursbehov för Länsstyrelsen Östergötland

1. Resurs till det fortsatta arbetet

Medel till en heltidstjänst under tiden 2004-2005.

Allt arbete som fortsatt behöver göras för att sjösätta och vidmakthålla de nya strukturer som vi önskar bygga upp i länet behöver stöd av en fungerande tjänsteman vid Länsstyrelsen Östergötland.

Resurstöd 2004—2005 = 600.000 kronor

2. Länsrapport Östergötland – en fördjupad redovisning av läget i länet

Nu har vi gjort karläggningen. Nu inser vi problemets vidd. Nu behöver vi undersöka om de resurser som idag finns på rätt sätt möter upp mot behovet. Nu vill vi söka finna ut hur nuläget uppfattas i länets kommuner. Finns det tydliga grupper av invandrarflickor och kvinnor som i dagsläget har större behov än andra av förebyggande åtgärder? Var finns dessa i så fall? Finns det idag någon kunskap om hur det ser ut om 2 – 5 år. Är flickorna fler eller färre? Vilka är resurserna idag – och hur tänker man sig arbeta framöver?

Rapporten skall vara kortfattad, konkret och stringent och redovisa läget i Östergötland. Utöver den statistiska redovisningen, som är en uppskattning av antalet flickor/ unga kvinnor som lever med hedersproblematik i länet och som varit i kontakt med utvalda verksamheter, läggs största vikt vid intervjuer med utvalda personer. Rapporten fokuserar ett antal nyckelaktörer och verksamheter som idag arbetar med eller kommer i kontakt med utsatta flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för hedersrelaterat förtryck.

Syftet med rapporten är att skapa en helhetsbild av situationen i Östergötland genom att besvara frågorna; Vilken hjälp kan erbjudas idag och hur ser det ut imorgon (i en akut situation, vid ett förebyggande arbete och vid ett långsiktigt arbete), vilka goda grunder eller hinder finns för samarbete mellan olika verksamheter, samt hur kan vi sammanfatta utvecklingsbehovet i länet vad gäller kompetens, organisation och åtgärder som t ex skyddat boende?

Kostnad 2004 = 40.000:-

3. Utbildningsserie för Resursgruppen (6 halva samt 2 hela dagar 2004)

En första specialinriktad utbildningssatsning kommer att göras i Östergötland för de särskilt utvalda tjänstemän som i sin profession kommer i kontakt med utsatta flickor och kvinnor och som gemensamt bildar Resursgrupp för Utsatta flickor/unga kvinnor i Östergötland. Den startar februari 2004 och avslutas i oktober samma år. Sex utbildningstillfällen (halvdag) kommer under denna tid att erbjudas och utbildningen inkluderar avslutningsvis en studieresa om 2 heldagar. Initialt omfattar utbildningen 5 heldagar.

Resursgruppen utbildas på arbetstid – något som bekostas av resp. arbetsgivare i länet.

För att Resursgruppen skall kunna agera som Nätverk och som kunskapsbärare och lokala handledare kommer det att krävas en fortsatt utbildningsinsats också under 2005.

(Se bifogad utbildningsplan resp. Broschyr Utbildning för Resursgrupp för Utsatta Flickor i Östergötland)

Total kostnad 275.000:-

4. Start av mellan 10 – 15 Handledargrupper i länet

Var och en i Resursgruppen skall under hösten – 04 och under 2005 initiera och genomföra 2 – 3 Handledargrupper/Utsatta flickor i Östergötland. Dessa kommer att ledas av olika personer från Resursgruppen. Handledargrupperna kan vara sammansatta både ifrån geografiska eller yrkesmässiga förutsättningar. På detta sätt når vi mellan 100 – 150 personer i länet med kunskap i processlika utbildningssituationer. Kvantitet och kvalitet i samverkan.

Som ett stöd till denna utbildningsverksamhet/handledning behöver tjänstemännen som ingår i Resursgruppen både ekonomiskt stöd, administrativt stöd samt ytterligare kunskapsstöd. Därför skall det också finnas medel för att Resursgruppen skall kunna jobba ”professionellt” i sina handledargrupper. Dessa medel skall sålunda kunna användas när man vill söka hjälp av någon utifrån som har specifika kunskaper.

Kostnad 2004 – 2005 = 100.000:-

5. Breddutbildning – Två riktade konferenser/seminarier för olika målgrupper under ht 2004

Målgruppen för Seminarium 1 är beslutsfattare; chefer och ansvariga politiker från skola, socialförvaltning, landsting och polis. (ca 50-75 personer)

Innehållet skall ha två dimensioner – det hedersrelaterade våldet skall lyftas upp och starkt ifrågasättas, bilder från olika situationer där flickor/ unga kvinnor som utsätts för våld skall konkretisera behovet och slutligen skall Resursgruppen och den möjlighet till insats som gruppen kommer att utgöra att närmare presenteras för seminariedeltagarna. Den mera utförliga Rapporten från Östergötland skall presenteras och därefter skall en diskussion kring hur man skall hantera ett Skyddat boende avsluta dagen.

Målgruppen för Seminarium 2 är bredare och består av anställda i skola, socialförvaltning, landsting och polis samt ytterligare personer från ideella organisationer som kommer i kontakt med dessa utsatta flickor/ unga kvinnor. Även här handlar det om en presentation av Resursgruppen och de möjligheter som finns till att delta i Handledargrupper men seminariet skall också ge en fördjupning enligt ovan.

Kostnad för 2 konferenser i länet under 2004 = 80.000:-

6. Webbsida om hedersrelaterat förtryck

För att man som ansvarig tjänsteman lättare skall finna stöd och hjälp både i den akuta situationen men också för att man skall kunna inhämta djupare kunskap skall det finnas en Webbsida om hedersrelaterat förtryck/Östergötland.

Målgruppen är i första hand tjänstemän som genom sin profession kommer i kontakt med utsatta flickor och även andra personer som på olika sätt arbetar med dessa flickor/kvinnor och denna fråga.

Målgruppen är indirekt och i andra hand flickor och unga kvinnor som är utsatta för någon form av hedersrelaterat förtryck. Dessa skall hitta vägar till personer som i sitt jobb både har ansvar och kunskap för hur man skall kunna gå vidare.

Webbsidan är slutligen tänkt att vara en viktig resursportal för alla som är intresserade av att lära mer om hedersproblematiken. Här skall information finnas om ”hederskultur”, om rättigheter, skyldigheter och om var och till vem man kan vända sig för att få råd och stöd. Webbsidan är en viktig kanal att informera om resursgruppen. Genom portalen skall man kunna komma i kontakt med de personer som ingår i Resursgruppen. Här skall man kunna anmäla intresse och ta kontakt för vidare engagemang i Handledargrupper runt om i länet.

Kostnad för Hemsida = 50.000:-

7. Stödja och initiera speciellt styrda projekt och insatser

Ett förebyggandeperspektiv är mycket viktigt och metoder för hur ett förebyggande arbete kan utvecklas bör arbetas fram. I detta fall bör Länsstyrelsen som myndighet ses som beställare och exempelvis invandrarorganisationer och andra verksamheter som utförare. Vi vill på detta vis arbeta genom invandrarföreningar (under flera år) för diskussioner i mindre grupper (och/eller i kursverksamhet).

Invandrarföreningar och andra frivilligorganisationer behöver ekonomiska medel och förutsättningar för att arbeta med jämställdhetsfrågor, kvinnofrågor, integration och särskilt denna mycket viktiga fråga som rör hedersrelaterade värderingar. Länsstyrelsen vill därför erbjuda ekonomiskt stöd till frivilligorganisationer och invandrarföreningar för att de skall kunna starta och bibehålla ett långsiktigt förebyggandearbete. Syftet är att invandrargrupper och föreningar på ett riktigt och varaktigt sätt skall kunna bedriva väl underbyggda och förankrade projekt för att arbeta med attitydförändringar och jämställdhet. Dessa verksamheter skall kunna söka bidrag för särskilda insatser som de vill göra. Insatserna kommer att styras av Länsstyrelsen och Styrgruppen för Utsatta flickor.

Kostnad för 2004—2005 = 200.000:-

8. Bidrag till kommunala utbildningsinsatser

Det skall finnas möjlighet för kommunerna i Östergötland att söka ekonomiska medel från Länsstyrelsen Östergötland för att inom området hedersproblematik och hedersförtryck kunna specifikt kompetensutveckla sin personal. De

ekonomiska bidraget skall användas för att bjuda in speciellt kompetenta föreläsare inom området eller ordna en heldagsutbildning för personalen.

Kostnad för 2004—2005 = 200.000:-

9. Stöd till ett större projekt för att stärka flickors villkor och självbild

Länsstyrelsen vill även stödja ett större projekt på som bedrivs på kommunal nivå och vars syfte är att finna nya metoder för att stärka flickors villkor. Goda exempel och fungerande projekt skall sedan kunna utvecklas och etableras i flera kommuner. I Norrköping har man under flera år arbetat på olika sätt för att förebygga konflikter som skall bli ohanterbara och man har en uttalad ambition att både se och vilja hjälpa dessa flickor. Nu vill man gå vidare och skapa en plattform för samverkan mellan skola och socialförvaltning. Norrköping har också enligt kartläggning och analys det största behovet av akutinsatser.

Projekt för att stärka flickor/kvinnor i Norrköpings kommun

Norrköpings kommun vill tillsammans med ett studieförbund aktivt och med hjälp av uppsökande verksamhet mot grund- och gymnasieskolor i kommunen finna och hjälpa de flickor som har störst behov av indentitetsförstärkning och stöd för att få en starkare självkänsla. Med hjälp av lärarledda utvecklingsinsatser i studiecirkelform skall flickorna lära sig att ta makten över sina egna liv utan att fördenskull behöva bryta med sina föräldrar och sin bakgrund. En person skall särskilt anställas för detta ändamål och hon skall arbeta i nära samarbete med tjänstemän från socialförvaltning och skolhälso- tjänster som kommunen ställer särskilt till förfogande i detta arbete. Dessutom skall det finnas en fysisk samlingsplats där flickorna skall kunna träffa varandra och lärare, kuratorer och socialsekreterare.

Under tiden 1/7-04 – 31/12--05 tror man sig kunna nå ett hundratal flickor som kommer att få möjlighet till hjälpinsatser på ett mycket tidigt stadium i problembilden.

I projektet skall det också byggas in ett aktivt lärande som i första hand skall komma de andra kommunerna i länet till gagn.

Kostnad för 2004 – 2005 = 1, 2 miljoner kronor

10. Skyddat boende

Vi har inte gjort någon utförlig undersökning om behovet av ett skyddat boende, men i de samtal som vi har haft rörande detta behov på olika nivåer i länets kommuner så har det framkommit att det inte upplevs som behövt att länet har ett eget specificerat boende för dessa flickor.

Vi har istället kommit fram till att det skyddade boendet bör vara en nationell fråga – det bör ordnas och lösas gemensamt på nationell nivå. De medel som de tre storstadsstyrelserna mottagit för ändamålet skyddat boende bör användas för uppstart och rekrytering – detta för att inte placeringskostnaderna skall bli orimliga. Därefter skall möjligheten att utnyttja detta vara tillgängligt för alla kommuner i hela landet.

Sedan kvarstår ekonomiska lösningar för betalning och kostnader för kommuner som utnyttjar andra läns skyddade boenden. T ex om någon kommun i Östergötland vill placera en flicka i något av de skyddade boenden som finns i Malmö, Göteborg eller Stockholm så måste det vara samma kostnad för alla kommuner i hela landet. Att erbjuda ett skyddat boende till de flickor/kvinnor som lever med hedersrelaterat förtryck och som är i behov av det bör vara en central angelägenhet. Att en kommun har sämre ekonomi får ej påverka en flickas möjligheter att få akut hjälp i form av ett skyddat boende. Kanske skall det finnas en central finansiering för att undvika att pengar anges som ett hinder.

Tidplan 15 februari 2004—31 december 2005

- Länsrapport Östergötland
- Utbildning av Resursgrupp/ Regionalt HandledarNätverk
- 10 - 20 Handledarnätverk i hela länet arbetar lokalt med utbildning och handledning (50 - 150 personer)
- Konferens Ett = målgrupp politiker och chefer inom skola, vård och socialtjänst
- Konferens Två = målgrupp personal inom skola, vård och socialtjänst
- Stöd till utbildningsinsatser Invandrargrupper/ frivilligorganisationer
- Stöd till enskilda kommunala utbildningssatsningar
- Webbsida Stöd för utsatta flickor/ unga kvinnor initeras och utvecklas
- Särkilda kommunprojekt som arbetar med stöd till flickor i Norrköping
- Slutrapport av projektet

5. Ekonomisk redovisning

År 2003—2005

Intäkter

Medel från Regeringen	300.000:-
Medel från Mål 3 för utbildningsinsatser	375.000:-
Medel från Länsstyrelsen Östergötland	<u>75.000:-</u> 750.000:-

Kostnader

60% tjänst under 16 månader 2003--04	400.000:-
100% tjänst under 12 månader 2005	600.000:-
Utbildning av Resursgrupp	275.000:-
Stöd till Handledargrupper	100.000:-
Webbsida Utsatta flickor i Östergötland	50.000:-
Rapport och utvärdering	40.000:-
2 större Seminarier	80.000:-
Stöd utbildningsinsatser Invandrargrupper	200.000:-
Stöd utbildningsinsatser till kommunerna	200.000:-
Medel till Norrköpingsprojektet	<u>1.200.000:-</u>
Totalt	3.145.000:-

Medel som saknas 2. 395.000:-